

BLOG

O etike v Slovenskej komore architektov.

18.1.2011 o 17:29 (upravené 18.1.2011 o 17:46) | Prečítané 1181-krát

V SKA máme prijatý Etický poriadok. (zo 14. júna 2001 v znení zmeny zo 14. mája 2005) Ale vieme všetci čo v ňom je a na čo nám je? V Etickom poriadku sa okrem iného píše:

- „Architekt je povinný rešpektovať a chrániť autorské práva ostatných architektov, a iných osôb.....“ (Čl. 6, pís. a) Etického poriadku)
- „Architekt je povinný upovedomiť iného architekta, ak o ňom alebo o jeho výkonoch, vypracúva odborný posudok, dobrozdanie alebo stanovisko na úradné účely, alebo pre klienta,“ (Čl. 6, pís. e) Etického poriadku)

To je teória. Ale aká je prax? Tu je jeden príklad.

Keď som v septembri 2007 u investora nepochodil pri obhajobe svojich autorských práv obrátil som sa so žiadosťou o radu a pomoc na riaditeľa SKA. Žiaľ zbytočne. Odporučil mi obrátiť sa na súd. Komora vraj nemôže pre mňa nič viac urobiť. Postojom svojej stavovskej organizácie som bol sklamaný. O to väčšie bolo moje prekvapenie keď som sa v Informáciách SKA dočítal že Komora, ktorá nemohla pre mňa ako svojho člena nič urobiť, reagovala úplne inak v prípade keď sa na ňu obrátil môj odporca - porušovateľ mojich autorských práv. Pre neho sa už týmto prípadom mohla zaoberať!

Autorizačná komisia na svojom zasadnutí 17. septembra 2008 poverila svojho člena, aby sa zaoberal „dožiadanou dokumentáciou“. Následne na svojom zasadnutí 6. novembra poverila Dr. Kopšová prípravou odpovede investorovi.

Zrazu sa niečo robiť dalo! Bol na to čas, priestor a aj prostriedky. Len škoda, že sa moja stavovská organizácia tak angažovala na strane môjho odporcu.

A pokiaľ ide o mňa ako člena SKA? Autorizačná komisia ani nepovažovala za potrebné ma osloviť, spýtať sa na môj názor, alebo ma aspoň informovať, že sa niečo deje.

Keď som zistil, že komora vyvíja v tejto veci aktivitu, obrátil som sa opätovne na SKA, ale teraz už písomne. Požiadal som Komoru o radu. Bol som zvedavý, čo mi odpovedia a či mi aspoň pri tejto príležitosti oznámia kroky, ktoré v tejto záležitosti podnikli. Z odpovede JUDr. Huttu, riaditeľa úradu Komory citujem:

„ Na Váš list z Vám dávam do pozornosti § 20 ods. 6 Autorského zákona, podľa ktorého Preto ak práce na úprave objektu uskutočňujú v súlade s týmto ustanovením, tak stavebník môže predmetné stavebné úpravy uskutočňovať.“

„Ak máte iný názor, môžete uplatniť právo na súdnu ochranu, čo je najúčinnější spôsob domáhania sa svojich práv. Slovenská komora architektov nemá advokátske oprávnenie a preto nemôže vstupovať do konkrétnych konaní.“

Je zarážajúce, že Komora nepovažovala za potrebné ma ani pri tejto príležitosti informovať o svojich krokoch. A to ani z obyčajnej slušnosti.

V spore o autorské práva som bol nakoniec úspešný aj napriek nepriateľskému postojom svojej stavovskej organizácie.

Principiálne je neprijateľné, aby sa SKA obrátila proti svojmu členovi a aby namiesto obrany jeho autorských práv vypracovávala akékoľvek materiály pre porušovateľa autorských práv svojho člena.

O takomto správaní sa Komory Etický poriadok SKA nič nehovorí. Jeho tvorcovia zrejme nepredpokladali, že môže prísť k takejto absurdnej situácii. Ale ako vidno môže. Preto treba Etický poriadok SKA doplniť o body, ktoré takéto kroky ktoréhokoľvek orgánu komory označia za neetické a neprijateľné!

Činnosť orgánov komory, je logicky závislá od toho, ako sa správajú architekti, ktorí boli do týchto orgánov zvolení.

V uvedenom príklade sú architekti tvoriaci Autorizačnú komisiu autorizovanými architektmi a členmi SKA. Ako na členov SKA sa aj na nich vzťahuje Etický poriadok a teda aj hore citovaný Čl. 6, pís. a) a e). Preto sa členov Autorizačnej komisie prítomných na jej zasadnutí 17. septembra a 6. novembra 2008 pýtam:

- Ako chránili moje autorské práva v zmysle Čl. 6, písmeno a) Etického poriadku?
- Prečo v zmysle Čl. 6, pís. e) Etického poriadku ma neupovedomili o tom, že o mne, alebo mojej práci vypracovávajú nejaký materiál?

Všetci prítomní členovia Autorizačnej komisie svojim konaním, alebo nekonaním, jednoznačne porušili Etický poriadok SKA. Kto má potom dodržiavať vnútrokomorové predpisy ak ich nedodržiavajú ani členovia Autorizačnej komisie SKA?

Iný príklad.

V Etickom poriadku SKA sa píše aj toto:

- „Architekt dodržiava vo svojej činnosti zákony a iné právne predpisy,.....“ (Čl. 3, pís. c) Etického poriadku)
- „Architekt nesmie vykonávať žiadnu činnosť, ktorá je v rozpore so zákonmi.....“ (Čl. 3, pís. e) Etického poriadku)

Opäť teória! A realita?

SKA odovzdala 30.9.2010 Ceny SKA za architektúru. V kategórii „Bytové domy“ cenu udelila objektu City Park Club v Košiciach. Problém je v tom, že oficiálne ide o nebytový dom. Ocenený dom je podľa stavebného povolenia a kolaudačného rozhodnutia nebytovým domom. Pri jeho príprave a realizácii bol porušený stavebný zákon a nebol rešpektovaný ani územný plán mesta Košice. Ten totiž v tejto lokalite s obytnými domami nepočíta. SKA túto stavbu ocenila aj napriek tomu, že na porušenie zákonov bola upozornená už v etape nominácii architektonických diel.

V komisii, ktorá o udelení ceny rozhodla, boli aj traja slovenskí architekti - členovia SKA. Aj pre týchto architektov, členov komisie, je Etický poriadok záväzný. Aj napriek tomu, že o porušení stavebného zákona a nerešpektovaní územného plánu komisia vedela už pri nomináciách, nevyradila stavbu zo súťaže. Namiesto toho ju ocenila.

Neporušili títo traja členovia poroty Čl. 3, pís. c) a e) Etického poriadku SKA?

Ani kvalita ocenenej stavby nás neoprávňuje prehliadať porušenie stavebného zákona.

Zdá sa, že aj v SKA platí to staré známe – „ryba smrdí od hlavy“. Mne a nie len mne táto situácia nevyhovuje. Vám áno?

Aj keď pre stavebné úrady (ako som už písal) legislatívne architektúra neexistuje, verejnosť si vždy na architektov spomenie keď treba niečo v investičnej výstavbe kritizovať. A zatiaľ, čo laickú verejnosť rozčuluje arogancia investorov čiernych stavieb, naša „architektonická elita“ čierne stavby oceňuje. Nečudujme sa potom, ak sa verejnosť na celú architektonickú obec pozerá s dešpektom.

P.S.

Etický poriadok v Čl. 7, pís. a) okrem iného hovorí:

„Architekt je povinný pri rokovaní s klientom, s verejnosťou, s orgánmi verejnej správy a s inými subjektmi ctí a presadzuje záujmy Komory atým nie je dotknuté jeho právo vecne kritizovať Komoru, jej orgány a funkcionárov s cieľom napraviť chybné kroky a rozhodnutia, táto kritika musí byť adresovaná najprv Komore a až potom iným orgánom, osobám či verejnosti,“ preto všetky publikované príspevky najprv zasielam Komore.

Autor: **Akad.arch.Ing. Igor Mrva**